E 30/2023 vp
Toiminnajohtaja Tapani Veistola
Suomen luonnonsuojeluliitto
Kirjallinen asiantuntijalausunto
MmV 20.9.2023

Valtioneuvoston selvitys: Ehdotus neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2024 ja asetuksen (EU) 2023/194 muuttamisesta tiettyjen muilla vesillä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien osalta

Yleistä

Itämeren monien kalakantojen huonontunut tilanne on seurausta Itämeren ja sen ravintoverkkojen monista ongelmista. Kalastuskuolleisuuden vähentäminen on valitettavasti ainoa nopea keino yrittää parantaa kalakantojen tilannetta.

Lohikannoista yleensä

Itämeren lohikantojen tilanne on huonontunut. Kyse ei ole nyt vain Ruotsin Ljungan-joesta. Lohen nousu muun muassa Tornionjokeen oli tänä kesänä heikompaa kuin moneen vuoteen.

Lohikantojen tila edellyttää merellä tapahtuvan sekakantakalastuksen lopettamista tai vähintään minimoimista. Tämänkin vuoden kiintiösaaliin seurannan perusteella keskusteluissa olleet kiintiöt olisivat määrällisesti niin suuria, etteivät ne käytännössä rajoittaisi pyyntiä.

Kaikkien edun mukaista on kiirehtiä Itämeren lohen hoitosuunnitelmaa.

Pohjanlahden ja pääaltaan lohi

ICESin neuvo ja komission esitys rajoittaisivat kalastuksen Pohjanlahden perukkaan. Valtioneuvosto taas on esittänyt määrällisesti pienennettyä, mutta alueellisesti komissiota laajempaa kiintiötä. Kiintiö olisi kuitenkin niin suuri, että se ei rajoittaisi pyyntiä käytännössä.

Jos Pohjanlahden lohelle ylipäätänsä annetaan lohikiintiö, sen tulee olla mahdollisimman pieni ja alueellisesti suppea. Lisäksi kalastuksen aloitusta pitää varmuudeksi myöhentää. Tulee myös luoda riittävä valmius pysäyttää pyynti nopeasti, jos lohen nousu alkaa mennä ensi vuonnakin huonosti.

Suomenlahden lohi

Suomenlahden kautta menee lohia Pohjanlahdellekin. Pyynti pitää kohdistaa eväleikattuihin eli istutettuihin kaloihin.

Myös Suomenlahden lohikiintiö on niin suuri, että se on teoriaa eikä käytäntöä: se ei rajoita kalastusta.

Lohenkalastuksen aloitusta tulisi myöhentää, jotta Pohjanlahden lohia ehtisi pääsi enemmän Suomenlahdelta.

Pohjanlahden silakka

Silakkakannoissa on nyt häiriöitä. Jos ne jatkuvat, ne voivat johtaa ensi vuonna vielä suurempiin ongelmiin. Lisäksi silakkakanta on niin suuri, että sen muutokset voivat heiluttaa koko Itämeren ravintoverkkoa ja vaikuttaa muihin lajeihin, jotka syövät silakkaa.

ICESin tieteellinen neuvo on tärkeä. Se ei ole kuitenkaan oikeudellisesti sidottu hoitosuunnitelman noudattamiseen. Siitä taas komissio on nyt antanut uuden juridisen tulkinnan. Oikeusvarmuuden ja varovaisuusperiaatteen mukaisesti komission esitys kannattaisi ottaa asian pohdinnan lähtökohdaksi.

Jos aivan uusimpien tutkimusten mukaan Pohjanlahden silakan kehitys on kääntynyt myönteiseksi, se olisi hyvä asia. Silloinkin esitetyt kalastuksen rajoitukset antaisivat myönteiselle kehitykselle lisää vauhtia.

Huomattakoon, että komission esityksessäkään kyse ei ole silakan kalastuksen totaalikiellosta. Tutkimuspyynnin lisäksi komissio esittää sivusaaliskiintiötä, jonka suuruus selviää myöhemmin. Olisi viisasta palata asiaan sen selvittyä ja ICESin uuden lausunnon tultua.

Jos sivusaaliskiintiö asetettaisiin, se kannattaisi suunnata pienimuotoiseen rannikkokalastukseen. Sitä tekevät suomalaiset kalastajat suomalaisten ruoaksi.

Pääaltaan silakka ja kilohaili

Komission esitys on näillekin lajeille paras lähtökohta. Lisäksi kannattaisi tehdä eri neuvo pääaltaan pohjois- ja eteläkannoille, koska näiden lajien kannat ja tilanne ovat alueellisesti erilaiset.

Lisätietoja: toiminnanjohtaja Tapani Veistola, p. 0400 615 530, tapani.veistola@sll.fi